

PIVOT^{4A}

LEARNER'S MATERIAL

IKALAWANG MARKAHAN

Araling Panlipunan

G6

DepEd CALABARZON
Curriculum and Learning Management Division

PAG-AARI NG PAMAHALAAN
Hindi Ipinagbibili

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayumpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot ng Kagawaran.

Ang modyul na ito ay masusing sinuri at niribisa ayon sa pamantayan ng DepEd Regional Office 4A at ng Curriculum and Learning Management Division CALABARZON. Ang bawat bahagi ay tiniyak na walang nilabag sa mga panuntunan na isinasaad ng Intellectual Property Rights (IPR) para sa karapatang pampagkatuto.

Mga Tagasuri

PIVOT 4A Learner's Material
Ikalawang Markahan
Unang Edisyon, 2020

Araling Panlipunan Ikaanim na Baitang

Job S. Zape, Jr.
PIVOT 4A Instructional Design & Development Lead

Leonardo C. Cargullo
Content Creator & Writer

Jaypee E. Lopo & Leonardo C. Cargullo
Internal Reviewer & Editor

Ephraim L. Gibas & Sonny Bhoy Flores
Layout Artist & Illustrator

John Albert A. Rico & Melanie Mae N. Moreno
Graphic Artist & Cover Designer

Ephraim L. Gibas
IT & Logistics

Earvin Pelagio, Komisyon sa Wikang Filipino
External Reviewer & Language Editor

Inilathala ng: Kagawaran ng Edukasyon Rehiyon 4A CALABARZON
Patnugot: Wilfredo E. Cabral
Pangalawang Patnugot: Ruth L. Fuentes

PIVOT 4A CALABARZON AP G6

Gabay sa Paggamit ng PIVOT 4A Learner's Material

Para sa Tagapagpadaloy

Ang modyul na ito ay inihanda upang makatulong sa ating mga mag-aaral na madaling matutuhan ang mga aralin sa asignaturang **Araling Panlipunan**. Ang mga bahaging nakapaloob dito ay sinigurong naaayon sa mga ibinigay na layunin.

Hinihiling ang iyong paggabay sa ating mga mag-aaral para sa paggamit nito. Malaki ang iyong maitutulong sa pag-unlad nila sa pagpapakita ng kakayahang may tiwala sa sarili na kanilang magiging gabay sa mga sumusunod na aralin.

Salamat sa iyo!

Para sa Mag-aaral

Ang modyul na ito ay ginawa bilang sagot sa iyong pangangailangan. Layunin nitong matulungan ka sa iyong pag-aaral habang wala ka sa loob ng silid-aralan. Hangad din nitong mabigyan ka ng mga makabuluhang oportunidad sa pagkatuto.

Ang sumusunod ay mahahalagang paalala sa paggamit ng modyul na ito:

1. Gamitin ang modyul nang may pag-iingat. Huwag lalagyan ng anomang marka o sulat ang anomang bahagi nito. Gumamit ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga gawain sa pagkatuto.
2. Basahing mabuti ang mga panuto bago gawin ang bawat gawain.
3. Maging tapat sa pagsasagawa ng mga gawain at sa pagwawasto ng mga kasagutan.
4. Tapusin ang kasalukuyang gawain bago pumunta sa iba pang pagsasanay.
5. Punan ang **PIVOT Assessment Card for Learners** sa pahina 38 sa pamamagitan ng akmaing simbolo sa iyong Lebel ng Performans pagkatapos ng bawat gawain.
6. Pakibalik ang modyul na ito sa iyong guro o tagapagpadaloy kung tapos nang sagutin ang lahat ng pagsasanay.

Kung sakaling ikaw ay mahirapang sagutin ang mga gawain sa modyul na ito, huwag mag-aalinlangang konsultahin ang iyong guro o tagapagpadaloy. Maaari ka ring humingi ng tulong sa iyong magulang o taga pag-alaga, o sinomang mga kasama sa bahay na mas nakatatanda sa iyo. Laging itanim sa iyong isipang hindi ka nag-iisa.

Umaasa kami na sa pamamagitan ng modyul na ito, makararanas ka ng makahulugang pagkatuto at makakukuha ka ng malalim na pang-unawa. Kaya mo ito!

Mga Bahagi ng PIVOT 4A Modyul

	K to 12 Learning Delivery Process	Nilalaman
Panimula (Introduction)	Alamin	Ang bahaging ito ay naglalahad ng MELC at ninanais na resulta ng pagkatuto para sa araw o linggo, layunin ng aralin, pangunahing nilalaman at mga kaugnay na halimbawa para makita ng mag-aaral ang sariling kaalaman tungkol sa nilalaman at kasanayang kailangan para sa aralin.
	Suriin	
Pagpapaunlad (Development)	Subukin	Ang bahaging ito ay nagtataglay ng mga aktibidad, gawain at nilalaman na mahalaga at kawili-wili sa mag-aaral. Ang karamihan sa mga gawain ay umiinog sa mga konseptong magpapaunlad at magpapahusay ng mga kasanayan sa MELC. Layunin nito na makita o matukoy ng mag-aaral ang alam niya, hindi pa niya alam at ano pa ang gusto niyang malaman at matutuhan.
	Tuklasin	
	Pagyamanin	
Pakikipagpalihan (Engagement)	Isagawa	Ang bahaging ito ay nagbibigay ng pagkakataon sa mag-aaral na makisali sa iba't ibang gawain at oportunidad sa pagbuo ng kanilang mga Knowledge Skills at Attitudes (KSA) upang makahulugang mapag-ugnay-ugnay ang kaniyang mga natutuhan pagkatapos ng mga gawain sa Pagpapaunlad o D. Inilalantad ng bahaging ito sa mag-aaral ang totoong sitwasyon/gawain sa buhay na magpapasidhi ng kaniyang interes upang matugunan ang inaasahan, gawing kasiya-siya ang kaniyang pagganap o lumikha ng isang produkto o gawain upang ganap niyang maunawaan ang mga kasanayan at konsepto.
	Linangin	
	Ilangkop	
Paglalatap (Assimilation)	Isaisip	Ang bahaging ito ay maghahatid sa mag-aaral sa proseso ng pagpapakita ng mga ideya, interpretasyon, pananaw, o pagpapahalaga upang makalikha ng mga piraso ng impormasyon na magiging bahagi ng kaniyang kaalaman sa pagbibigay ng epektibong repleksiyon, pag-uugnay o paggamit sa alinmang sitwasyon o konteksto. Hinihikayat ng bahaging ito ang mag-aaral na lumikha ng mga estrukturang konseptuwal na magbibigay sa kaniya ng pagkakataong pagsama-samahin ang mga bago at dati ng natutuhan.
	Tayahin	

Ang modyul na ito ay nagtataglay ng mga pangunahing impormasyon at gabay sa pag-unawa ng mga Most Essential Learning Competencies (MELCs). Ang higit na pag-aaral ng mga nilalaman, konsepto at mga kasanayan ay maisasakatuparan sa tulong ng K to 12 Learning Materials at iba pang karagdagang kagamitan tulad ng Worktext at Textbook na ipagkakaloob ng mga paaralan at/o mga Sangay ng Kagawaran ng Edukasyon. Magagamit din ang iba pang mga paraan ng paghahatid ng kaalaman tulad ng Radio-based at TV-based Instructions o RBI at TVI.

Uri ng Pamahalaan at Patakarang Ipinatupad sa Panahon ng mga Amerikano

I

Aralin

Ang araling ito ay tumatalakay sa uri ng pamahalaan at patakarang ipinatupad sa panahon ng mga Amerikano. Matapos mapasok ng mga Amerikano ang kapuluan ng Pilipinas, sila ay nagsimulang magtatag ng pamahalaan noong 1898. Ang pamahalaang militar na naitatag noong taong iyon ay isang paghahanda upang maisaayos at mapanatag ang kanilang pananatili sa bansa.

Noong panahong iyon, binigyang-pansin ng mga Amerikano ang pangagailangan na ayusin muna ang sitwasyong pangkapayapaan sa Pilipinas kaya naman dalawa ang uri ng pamahalaan na naitatag sa bansa -ang pamahalaang militar at sibil.

Sa araling ito, inaasahang masusuri mo ang uri ng pamahalaan at patakarang ipinatupad sa panahon ng mga Amerikano, mailalarawan ang pagkakaiba ng uri ng pamahalaan, at mapahahalagahan ang hangarin ng mga Pilipino na matamo ang kalayaan mula sa mga Amerikano.

Ana, alam mo ba kung anong uri ng pamahalaan ang ipinatupad ng mga Amerikano sa ating bansa?

May alam ko ngunit hindi pa sapat ang aking kaalaman, halika at pag-araralan nating mabuti upang mapalawak ang ating kaalaman.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Isulat sa sagutang papel ang salitang **Tama** kung tama ang isinasaad ng pangungusap. Isulat ang **Mali** kung ito ay mali at palitan ang salitang may salungguhit upang maitama ang pangungusap.

1. Si Heneral Wesley Meritt ang kauna-unahang gobernador-sibil sa bansa.
2. Sa pamahalaang militar, ang pinuno ay ang gobernador militar na kung saan ang kapangyarihan niya ay tagapagpaganap, tagapagpatibay ng batas, at tagapaghukom.
3. Sa ilalim ng pamahalaang sibil, ang mga Pilipino ay nabigyan ng pagkakataon na makalahok sa pamahalaan.
4. Ang mga Pilipino ay hindi pinayagan ng mga Amerikano na mamahala sa sariling bansa kahit sila ay may sapat ng kaalaman.
5. Naunang naitatag ang pamahalaang sibil bago ang pamahalaang militar.

Uri ng Pamahalaan at Patakarang Ipinatupad sa Panahon ng mga Amerikano

Pamahalaang Militar

Itinatag ang pamahalaang militar ng mga Amerikano sa bansa noong Agosto 14, 1898 sa pamumuno ng isang gobernador-militar. Itinatag ang pamahalaang ito upang tuluyang wakasan ang panganib na dulot ng mga Pilipinong patuloy na nakikipaglaban at makapagdala ng kaayusan at kapayapaan sa Pilipinas. Ang kautusang pagbuo ng pamahalaang militar ay nagmula kay Pangulong William McKinley. Si Heneral Wesley Meritt ang kauna-unahang guberndador-militar na sinundan nina Heneral Elwell Otis at Heneral Arthur McArthur. Ang kapangyarihan ng gobernador-militar ay tagapagpaganap, tagapagpatibay ng batas, at tagapaghukom. Tatlong taon lamang ang itinagal ng pamahalaang ito.

Pamahalaang Sibil

Ang Susog Spooner na ipinanukala noong 1901 ni Sendaor John Spooner ang nagbigay-daan upang palitan ang pamahalaang militar sa pamahalaang sibil. Ito ay pinasinayaan noong Hulyo 4, 1901 at itinalaga si William Howard Taft bilang gobernador-sibil. Sa pamahalaang ito, nabigyan ng pagkakataon ang mga Pilipino na makalahok sa pamahalaan.

Patakarang Pasipikasyon at Kooptasyon

Dalawang patakaran ang ginamit ng mga Amerikano sa pagsisimula ng pananakop nila sa Pilipinas. Una na rito ang patakarang pasipikasyon na may layuning supilin ang damdaming nasyonalismo ng nakararaming Pilipinong patuloy na nakikipaglaban para makamit ang ganap na kalayaan sa bansa. Dahil dito, ipinatupad ng mga Amerikano ang sumusunod na batas.

1. Batas Sedisyon- Ipinasa ito ng Philippine Commission noong Nobyembre 4, 1901 na kung saan ipinagbawal ang anumang pagpuna at paglaban sa pamamahala ng mga Amerikano. Kaparusahang kamatayan o mahabang pagkabilanggo ang sinumang lumabag sa batas na ito.

2. Batas sa Rekonsentrasyon- Layunin ng batas na ito na masukol ang mga gerilyang nagtatago sa mga liblib na pook o pamayanan.

3. Batas sa Watawat- sa batas na ito ipinagbawal ang pagwawagayway ng bandilang Pilipino sa anumang pagkakataon o saan mang lugar sa bansa mula 1907 hanggang 1918.

4. Batas Brigandage-Ipinagbawal ang pagsapi ng mga Pilipino sa mga pangkat na tahasang tumututol sa pananakop ng mga dayuhan. Pagkabilanggo nang 20 taon o higit pa o kamatayan ang kaparusahan nito.

Samantala, ipinatupad ang patakarang kooptasyon upang pumayag ang mga Pilipino na manumpa ng katapatan sa mga Amerikano. Sa pamamagitan ng patakarang ito, unti unting pinalitan ng mga Pilipino ang mga Amerikanong nanungkulan sa pamahalaan. Nabigyan din ang mga Pilipino ng pagkakataong makilahok sa pamamalakad ng pamahalaan. Napasailalim sa mga Pilipino ang pamahalaang lokal ng bansa, naigawad din ang karapatang bumoto ng mga lalaking may 23 taong gulang na nakababasa at nakasusulat.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Sagutan ang mga sumusunod na katanungan. Isulat ang makabuluhang sagot sa sagutang papel.

1. Bakit nauna ang pagtatatag ng pamahalaang militar bago ang pamahalaang sibil?
2. Ano-ano ang dalawang patakarang ipinatupad ng mga Amerikano sa bansa? Ano ang pagkakaiba nila sa isa't isa?
3. Sa panahon ng pandemya ng Covid-19, anong batas ang ipinatupad ng pamahalaan upang mapababa ang bilang ng mga pasyente na nakakapitan ng bayrus?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Paghambingin ang Patakarang Kooptasyon at Patakarang Pasipikasyon gamit ang talahanayan sa ibaba. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

Patakarang Kooptasyon	Patakarang Pasipikasyon

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Pagtukoy ng konsepto. Isulat ang konsepto na inilalarawan sa bawat bilang. Isulat ang tamang sagot sa sagutang papel.

1. Itinatag ang pamahalaang ito upang supilin ang mga Pilipinong patuloy na nakikipaglaban sa bansa.
2. Ipinatupad ang batas na ito upang masukol ang mga gerilyang nagtatago sa mga liblib na pook o pamayanan.
3. Ipinatupad ito upang pumayag ang mga Pilipino na manumpa ng katapatan sa mga Amerikano.
4. Ipinanukala ang susog na ito na nagbigay-daan upang palitan ang pamahalaang militar sa pamahalaang sibil.
5. Kaparusahang kamatayan o mahabang pagkabilanggo ang sinumang lumabag sa batas na ito.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Isa-isahin ang hinihingi ng mga sumusunod. Isulat ang tamang sagot sa sagutang papel.

1-2. Uri ng pamahalaan

3-5. Mga naging gobernador-militar sa bansa

6-7. Dalawang patakarang ipinatupad sa bansa

8-10. Mga batas na ipinatupad sa patakarang pasipikasyon

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6:

Sumulat ng sanaysay tungkol sa hangarin ng mga Pilipino na ganap na makamit ang kalayaan ng bansa. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

A

- Unang ipinatupad ang pamahalaang militar sa bansa.
- Ang Susog Spooner ang nagbigay ng kapangyarihan sa Pangulo ng Amerika na magtatag ng pamahalaang sibil sa bansa.
- Patakarang kooptasyon at pasipikasyon ang ipinatupad sa bansa.
- Sa ilalim ng patakarang pasipikasyon, ang ilan sa mga ipinatupad ang batas sedisyon, batas sa watawat at batas rekonsentrasyon.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 7:

Punan ng sagot ang patlang. Isulat ang tamang sagot sa sagutang papel.

1. Ang kautusang pagbuo ng pamahalaang militar ay nagmula kay _____.
2. Si _____ ang itinalagang gobernador –sibil sa pamahalaang sibil.
3. Sa _____ ipinagbawal ang pagwawagayway ng bandilang Pilipino sa anumang pagkakataon o saan mang lugar sa bansa.
4. _____ taon lamang ang itinagal ng pamahalaang militar.
5. Ipinatupad ang _____ na may layuning supilin ang damdaming nasyonalismo ng nakararaming Pilipinong patuloy na nakikipaglaban para makamit ang ganap na kalayaan sa bansa.

Pagsusumikap ng mga Pilipino tungo sa Pagtatatag ng Nagsasariling Pamahalaan

I

Aralin

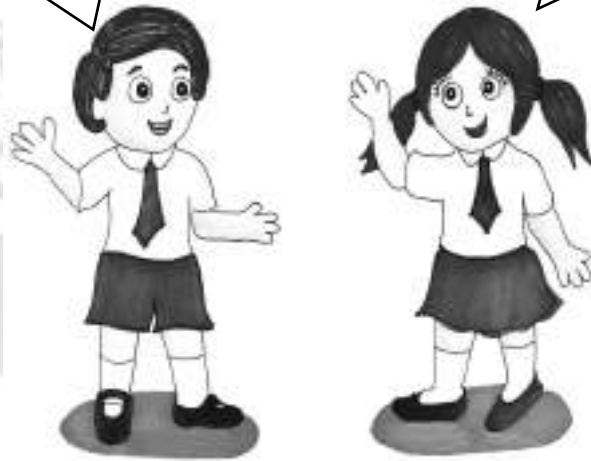
Sa nakaraang aralin, natalakay ang uri ng pamahalaan na pinairal sa bansa. Pamahalaang militar ang itinatag ng mga Amerikano sa bansa ngunit napalitan ito ng pamahalaang sibil nang masupil sa paglaban ang mga Pilipino.

Sa araling ito, susuriin at bibigyang-halaga ang mga pagsusumikap ng mga Pilipino tungo sa pagtatag ng nagsasariling pamahalaan.

Sa pagtatapos ng araling ito, inaasahan na matutukoy mo ang mga batas kalayaan tungo sa pagtatatag ng nagsasariling pamahalaan, matatalakay ang mga pagsusumikap ng mga Pilipino tungo sa pagtatatag ng nagsasariling pmahalaan, at mapahahalagahan ang mga pagsusumikap ng mga Pilipino tungo sa pagtatatag ng nagsasariling pamahalaan sa pamamagitan ng pagsulat ng sanaysay.

Ano-ano ang mga kailangan upang makapagsarili ang isang bansa?

Bakit ninais ng mga Pilipino na magkaroon ng sariling pamahalaan?

D

Pagsusumikap ng mga Pilipino tungo sa Pagtatatag ng Nagsasariling Pamahalaan

Ang Batas Tydings-McDuffie

Ang batas na ito ay akda nina Senador Millard Tydings at Kongresista John McDuffie para sa pagsasarili ng Pilipinas. Ito ay nilagdaan noong Marso 24, 1934 ni Pangulong Roosevelt. Noong Mayo 1, 1934 tinaggap ito ng Lehislatura ng Pilipinas. Ang ilan sa nilalaman ng batas Tydings-McDuffie ay: pagtatakda ng 10 taong panahon ng transisyon ng malasaring pamahalaan na tinawag na Pamahalaang

Commonwealth upang ihanda ang bansa sa pagsasarili sa 1946, paggawad sa representasyon ng Pilipinas sa Estados Unidos sa pamamagitan ng tanggapan ng Pilipinong residenteng komisyoner at ang Estados Unidos sa Pilipinas sa pamamagitan ng Amerikanong komisyoner, at paggawad ng awtoridad o kapangyarihang kumbensyon upang bumuo ng Saligang Batas ng Pilipinas.

Mga Misyong Pangkalayaan

Nagpasa ng resolusyon ang Asemblea ng Pilipinas noong Nobyembre 7, 1918 para sa pagtatag ng isang Komisyong Pangkalayaan na magpupunyagi para sa pagkamit ng ganap na kasarinlan. Ang pagpapadala ng misyong pangkalayaan sa Estados Unidos ay inirekomenda ng komisiyon.

Ang unang misyong pangkalayaan na binuo ng 40 na kasapi ay pinamunuan ni Manuel L. Quezon na umalis patungong Estados Unidos noong Pebrero 23, 1919. Inilahad ng misyon ang kagustuhan ng mga Pilipinong makamit ang kalayaan at ang paniniwalnaag ibibigay ito ng Unites States. Si Pangulong Woodrow Wilson ay sang-ayon sa inihain ng misyong ito ngunit tinutulan naman ito ng Kongresong Amerikano. Dahil kasapi ng Partidong Demokratiko si Pangulong Wilson, hindi pinansin ang rekomendasyong ito ng Kongreso na kontrolado ng Partidong Republikano.

Pagkatapos ng unang misyon, nagpadala pa ng 12 misyon mula 1919 hanggang 1933.

Misyong OS-ROX

Ang misyong Os-Rox ay isang kampanya na pinangunahan nina Sergio Osmena at Manuel Roxas upang makamit ang pagkilala ng Estados Unidos ng kalayaan ng Pilipinas at pamumuno sa sarili ng Pilipinas. Tumungo sa Estados Unidos ang dalawa. Ang Batas Hare-Hawes Cutting ay pinagtalunan sa Kongreso nang dumating ang misyon sa Estados Unidos. Sinuportahan ng misyon ang batas na ito bagama't may mga probisyon ito na hindi mabuti para sa Pilipinas. Naging bunga ng misyong ito ang pagpapatibay ng nasabing batas noong 1932. Ayon dito, ipagkakaloob sa Pilipinas kalayaan matapos ang 10 taong paghahanda.

Kumbensyong Konstitusyonal

Noong Hulyo 4, 1934, nagkaroon ng halalan sa pagkadelegado para sa paghahanda ng Saligang-Batas. Ang nahalal na pangulo ng kumbensyon ay si Claro M. Recto. Nagkaroon ng asambleya o kumbensyon para sa pagbabalangkas ng Saligang Batas 1935. Pinagtalunan at pinag-usapan ng ilang buwan ang mga tadhana ng Saligang-Batas ngunit napagtibay pa rin ito noong Pebrero 8, 1935.

Saligang Batas 1935

Ang Saligang Batas na ito ay pinagtibay ng mga Pilipino noong 1935. Ang kagustuhan ng mga Pilipino ay hindi lahat nailagay sa batas na ito sapagkat may mga bagay na nasunod pa rin ang nais ng mga Amerikano. Binuo ang Saligang Batas upang magkaroon ng malasariling pamahalaan na siyang hahalili sa Republika.

Ang mga sumusunod ang ilan sa mga mahahalagang itinadhana ng Saligang Batas 1935;

1. Ehekutibo, lehislatibo at hudisyal ang tatlong sangay ng pamahalaan na may magkakapantay na kapangyarihan.

2. Ang Pangulo ang at ang Pangalawang Pangulo ang halal ng bayan na maglilingkod ng anim na taon.

3. Ang kapangyarihang lehislatibo ay nasa Asamblea na manunungkulan ng tatlong taon.

4. Sa Hudikatura naman ay nása Kataas-taasang hukuman at iba pang hukuman ang kapangyarihan.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Sagutin ang sumusunod na katanungan. Isulat ang makabuluhang sagot sa sagutang papel.

1. Bakit mahalaga ang pagkakaroon ng kalayaan ang mga Pilipino?
2. Paano nagsikap ang mga Pilipino upang magkaroon ng malayang pamahalaan?
3. Naging matagumpay ba ang pagupunyagi ng mga ipinadalang misyong pangkalayaan sa Amerika? Bakit?
4. Ano ang kahalagahan ng Saligang Batas 1935?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Isulat sa sagutang papel kung ano o sino ang tinutukoy sa bawat bilang.

1. Batas na nagtakda sa pagkakatatag ng Pamahalaang Komonwelt.
2. Siya ang nahalal na pangulo ng kumbensyong konstitusyonal .
3. Sang-ayon siya sa inihain ng misyong ito ngunit tinutulan naman ito ng Kongresong Amerikano.
4. Bilang ng misyong ipinadala mula 1919 hanggang 1933.
5. Namuno sa unang misyong pangkalayaan.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Suriin at isulat sa sagutang papel kung **Tama** o **Mali** ang ipinapahayag ng bawat pangungusap.

1. Ang hudisyal o panghukuman ay nasa Kataas-taasang hukuman at iba pang hukuman ang kapangyarihan.
2. Binuo ang Saligang Batas upang magkaroon ng malasariling pamahalaan na siyang hahalili sa Republika
3. Itinakda sa Batas Tydings-McDuffie ang pagtatag ng Komisyon ng Pilipinas.
4. Ang lahat ng kagustuhan ng mga Pilipino ay nailagay sa Saligang Batas 1935.
5. Ang unang misyong pangkalayaan na binuo ng 40 na kasapi ay pinamunuan ni Manuel L. Quezon.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4:

Ibigay ang mga ugaling ipinakita ng mga Pilipino upang magkaroon ng sariling kalayaan at pamahalaan. Pangatwiranan kung bakit ito ang mga ipinamalas nilang katangian.

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Sumulat ng sanaysay na nagpapakita ng pagpapahalaga sa pagsusumikap ng mga Pilipino na makamit ang ganap na kalayaan ng bansa.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6: Kumpletuhin ang tsart sa pamamagitan ng pagtala ng iyong kaalaman tungo sa pagkamit ng kasarinlan.

Misyong Pangkalayaan	Misyong Os-Rox	Batas Tydings-McDuffie	Saligang Batas 1935

A

- Ang Batas Tydings-McDuffie na inendorso ni Manuel L. Quezon ay ang batas pangkalayaan ng Pilipinas
- Nagpasa ng resolusyon ang Asemblea ng Pilipinas para sa pagtatag ng isang Komisyong Pangkalayaan
- Ang misyong Os-Rox ay isang kampanya na pinangunahan nina Sergio Osmena at Manuel Roxas upang makamit ang pagkilala ng Estados Unidos ng kalayaan ng Pilipinas at pamumuno sa sarili ng Pilipinas.
- Pinagtibay ang Saligang Batas 1935.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 7: Piliin ang titik ng tamang sagot at isulat ang tamang sagot sa sagutang papel.

- Batas na nagtatakda ng 10 taong panahon ng transisyon ng malasariling pamahalaan .
 A. Batas Jones
 B. Batas Tydings Mc-Duffie
 C. Batas Pilipinas ng 1902
 D. Misyong Ox-Rox
- Aling batas ang naging batayan sa pagkakaloob ng kalayaan sa Pilipinas.
 A. Batas Jones
 B. Batas Tydings Mc-Duffie
 C. Batas Pilipinas ng 1902
 D. Misyong Ox-Rox
- Bakit iba't ibang batas ang ipinalabas ng Amerika sa Pilipinas bago ipagkaloob ang kasarinlan ng bansa?
 A. Dahil nais ng Amerika na handa na talaga ang mga Pilipino sa sariling pamamahala
 B. Dahil hindi nakitaan ng positibong pananaw ang mga Pilipino
 C. Dahil ang mga unang batas ay hindi akma sa bansa
 D. Dahil ang mga Pilipino ay hilaw pa sa pamamahala
- Tumulak patungong Estados Unidos ang dalawang mataas na pinuno ng bansa upang dalhin ang usapin ukol sa kasarinlan ng Pilipinas. Ano ang itinawag sa kanilang misyon?
 A. Misyong Mc Duffie
 B. Misyong Os-Rox
 C. Misyong Jones
 D. Misyong Taft
- Bakit nagtagumpay ang Misyong Os-Rox?
 A. sapagkat maraming Amerikano ang pumanig sa pagnanais ng Pilipinas sa kalayaan.
 B. sapagkat naging mahusay ang dalawang pinuno.
 C. sapagkat ito ay itinakda ng batas
 D. sapagkat makapangyarihan ang Estados Unidos.

Pamahalaang Komonwelt

Aralin

I

Sa nakaraang aralin, nagsumikap ang mga Pilipino tungo sa pagtatatag ng nagsasariling pamahalaan. Maraming mga misyong pangkalayaan ang isinagawa ng mga Pilipino na iminungkahi sa Kongreso ng Amerika.

Sa araling ito, nakasentro ito sa Pamahalaang Komonwelt na nagsilbing transisyon at pagsasanay para sa mga Pilipino. Sa panahong ito, ang pagtatangka ng mga Pilipino na pamahalaan ang sarili sa unang pagkakataon ay hindi naging madali. Nakaranas ng maraming pagsubok at suliranin ang pamahalaang ito na siyang binigyang-pansin, suriin, at lutasin.

Pagkatapos pag-aralan ang araling ito, inaasahang matatalakay mo ang Pamahalaang Komonwelt, matutukoy ang mga programa ng Pamahalaang Komonwelt, at maipakikita ang pagpapahalaga sa mga programa ng Pamahalaang Komonwelt.

Si Manuel L. Quezon habang nagtatalumpati sa araw ng kaniyang inagurasyon bilang pangulo ng pamahalaang Komonwelt.

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Basahin at unawaing mabuti ang bawat pangungusap. Isulat sa sagutang papel ang inilalarawan sa bawat bilang.

1. Bilang ng taong ibinigay ng mga Amerikano sa Pamahalaang Komonwelt.
2. Nagtakda ng Pamahalaang Komonwelt sa bansa.
3. Nahalal na pangulo ng Pamahalaang Komonwelt.
4. Nakatunggali ni Manuel L. Quezon sa pagkapangulo ng Komonwelt.
5. Ito ay tumutukoy sa karapatang ipinagkaloob sa kababaihan.

Ang Pamahalaang Komonwelt

Ayon sa nilalaman ng Batas Tydings-McDuffie, upang ihanda ang bansa sa pagsasarili sa 1946, itinakda ang sampung taong panahon ng transisyon ng malasariling pamahalaan na tinawag na Pamahalaang Komonwelt. Layunin ng pamahalaang ito na masubok ang kakayahan ng mga Pilipino sa pangangasiwa ng sariling pamahalaan. Nabigyan ng sampung taong pagkakataon ang mga Pilipino na magsanay sa pagkilala ng mga suliranin, pagsusuri ng mga ito, at paglutas sa mga ito. Maaari nang magsarili ang mga Pilipino kung mapayapa na ang bansa at matatag na ang pamahalaan. Noong Setyembre 17, 1935, naganap ang pambansang halalan upang maghalal ang mga Pilipino ng mga bagong pinuno. Nahalal na pangulo si Manuel L. Quezon laban sa kanyang katunggaling sina Emilio Aguinaldo at Gregorio Aglipay at naging pangalawang pangulo naman niya si Sergio Osmeña. Ang pamahalaang Komonwelt ay nahahati sa tatlong sangay, ang ehekutibo, lehislatibo, at hudisyal.

Katarungang Panlipunan

Ang pagtataguyod ng katarungang panlipunan ang isa sa mga programa ni Pangulong Quezon. Inilunsad ito upang mabigyan ng pantay na karapatan ang mga Pilipino at mapangalagaan ang kanilang kapakanan.

Ilan sa mga isinagawa ay ang sumusunod:

1. Pagtatakda ng Minimum Wage Law.
2. Pagtatakda ng walong oras lamang na pagtatrabaho ng isang manggagawa sa isang araw o Eight-Hour Labor Law.
3. Pagtadhana sa Tenancy Act na kung saan magkakasundo ang umuupa at ang nagpapaupa sa pamamagitan ng kontratang lalagdaan ng dalawang panig.
4. Pagtatadhana sa Public Defender Act na kung saan ang mga mahihirap na manggagawa (serbisyong legal) na may usapin sa paggawa ay nabigyan ng libreng serbisyo.

Paggamit ng Wikang Pambansa

Sa ikauunlad ng bansa, inatasan ni Pangulong Quezon ang Pambansang Asambleya na gumawa ng hakbang upang isulong ang pambansang wika na naaayon sa umiiral na wika sa bansa. Kaya naman noong Nobyembre 13, 1936, ayon sa Komonwelt Act Bilang 184, itinatag ng Asambleya ang Surian ng Wikang Pambansa upang pag-aralan ang mga wika at diyalekto na magiging batayan ng pambansang wika. Tagalog ang inirekomenda ng Surian na maging batayan ng wikang pambansa na kung saan naging opisyal na pambansang wika ito noong Hulyo 4, 1946 ayon na rin sa Komonwelt Act Bilang 570. Dahil dito, tinaguriang “Ama ng Wikang Pambansa si Pangulong Quezon.

Karapatang Bumoto ng Kababaihan

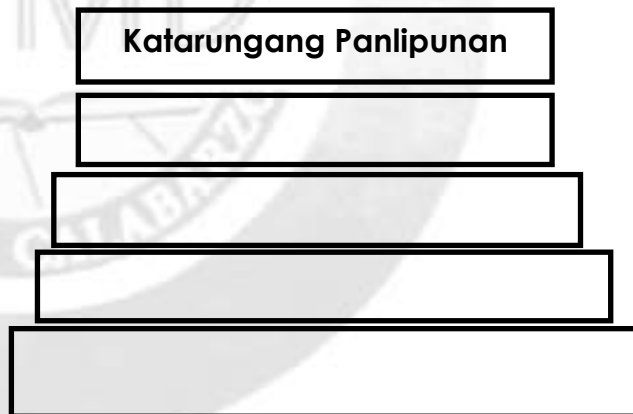
Sa ilalim ng Saligang Batas ng 1935, ang mga kababaihan ay pinagkalooban ng kapangyarihang bumoto. Noong Abril 30, 1937,

sinang-ayunan ng 447,725 kababaihan ang pagbibigay ng karapatan. Tanging 44,407 lamang ang hindi sumang-ayon sa panukalang ito. Sa pagpapatibay nito, sinimulan ang paghahalal ng kababaihan sa mga posisyong pampubliko. Nabigyan din ng karapatan ang mga kababaihan sa pagpasok sa politika at manungkulan sa anumang pwesto ng pamahalaan.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Isulat sa sagutang papel ang **O** kung opinyon at **K** kung katotohanan ang isinasaad ng bawat pangungusap.

1. Kayang pangasiwaan ng mga Pilipino ang bansa kahit walang paghahandang gagawin ang mga ito.
2. Tinaguriang “Ama ng Wikang Pambansa” si Pangulong Quezon dahil sa hangarin niyang pag-isahin ang mga Pilipino.
3. Ayon sa Eight-Hour Labor Law, ang mga manggagawa ay magtatrabaho lamang ng siyam na oras sa isang araw.
4. Ang mga kababaihan ay pinagkalooban ng kapangyarihang bumoto ayon sa Saligang Batas ng 1935.
5. Sa Tenancy Act, ang umuupa at ang nagpapaupa ay magkakasundo sa pamamagitan ng kontratang lalagdaan ng dalawang panig.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Sa pamamagitan ng ladder organizer, itala ang mga isinagawang batas sa Katarungang Panlipunan.

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Hanapin sa hanay B ang tinutukoy ng hanay A. Piliin ang titik ng tamang sagot.

Hanay A

1. Pangulo ng Pamahalaang Komonwelt
2. Nagtakda sa pagbibigay ng abogado sa mahihirap na manggagawang Pilipino.
3. Batayan ng wikang pambansa

Hanay B

- a. Manuel L. Quezon
- b. Manuel A. Quezon
- c. Public Defender Act
- d. Saligang Batas 1935
- e. Tagalog

4. Sa batas na ito pinagkalooban ng kapangyarihang bumoto ang mga kababaihan .
5. Batas na nagbigay ng kapangyarihan sa Asambleya na itatag ang Surian ng Wikang Pambansa

- f. Komonwelt Act Bilang 184
- g. Ilokano

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: TIMELINE. Sa pamamagitan ng timeline sa ibaba, ipakita ang pagkasunod-sunod ng mga petsang ito. Buuin ang timeline sa loob ng mga kahon at talakayin ang mahalagang pangyayari sa bawat petsa.

Nobyembre 13, 1936

Setyembre 17, 1935

Abril 30, 1937

	→	
	→	
	→	

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6:

Magbigay ng dalawang paraan kung paano mo maipapakita ang pagpapahalaga sa mga nagawa ng pamahalaang komonwelt. Ano ang pagkakaiba ng mga patakaran ng pamahalaan noon sa kasalukuyan? Maari humingi ng opinyon ng nakatatandang kapatid o magulang tungkol dito.

A

- Itinatag ang pamahalaang Komonwelt upang sanayin ang mga Pilipino na mamahala sa bansa
- Tatlo ang sangay ng pamahalaang Komonwelt, ang ehekutibo, lehislatibo, at hudisyal.
- Ang katarungang panlipunan ay binigyang-diin ng Pamahalaang Komonwelt.
- Ipinatupad ang mga programa ng pamahalaan.

Kilalanin ang tinutukoy ng bawat bilang. Piliin ang titik ng tamang sagot. Isulat tamang sagot sa sagutang papel.

1. Batas na nagtatakda kung saan magkakasundo ang umuupa at ang nagpapaupa sa pamamagitan ng kontratang lalagdaan ng dalawang panig.

- A. Minimum Wage law
- B. Eight Hour Law
- C. Tenancy Act
- D. Wika

2. Upang mabigyan at makamit ang solusyon sa mga katarungang panlipunan, ang mga sumusunod na programa ay isinagawa sa panahon ng Pamahalaang Komonwelt maliban sa isa, alin ito?

- A. Ahensiya para sa Kalakalang Tingian
- B. Minimum Wage law
- C. Eight Hour Law
- D. Tenancy Act

3. Inatasan ni Pangulong Quezon na gumawa ng hakbang upang isulong ang pambansang wika na na naaayon sa umiiral na wika sa bansa.

- A. Pambansang Asambleya
- B. Pambansang Asumblea
- C. Pambansang Wika
- D. Panlipunan

4. Sa pagbibigay pansin ni Pangulong Quezon sa katarungang panlipunan para sa lahat, paano niya ipinakita ang malasakit sa mga manggagawa?

- A. Pagbibigay ng batas sa pasahod at walong oras lamang na pagtatrabaho
- B. Tiniyak niya na magkakaroon ng karapatan ang maliliit na may-ari ng lupain.
- C. Pantay ang distribusyon ng lupa sa kasama at may-ari.
- D. Pagbibigay ng libreng buwis sa mga magsasaka.

5. Ano ang naging bunga ng pakikipaglaban ng mga kababaihan sa kanilang karapatan upang makaboto?

- A. Hindi dininig ang kanilang hinaing.
- B. Nawalan ng saysay ang kanilang pakikipaglaban.
- C. Naging matagumpay sila at nakamit ang mithiin.
- D. Napakinggan sila ngunit hindi parin nabigyan ng karapatan.

Ang Resulta ng Pananakop ng mga Amerikano

WEEK
4

I

Aralin

Sa nakaraang modyul, napag-aralan natin ang pagkatatag ng Pamahalaang Komonwelt. Ito ay ang sampung taong transisyon at pagsasanay sa mga Pilipino na siyang sumubok at luminang sa kakayahan sa pamamahala sa bansa tungo sa pagbuo ng malayang pamahalaan. Sa pamahalaang ito, pinatunayan ng mga Pilipino ang pagiging tapat sa adhikaing makamit ang ganap na kalayaan sa bansa.

Sa panahon ng pananakop ng mga Amerikano, maraming naganap na pangyayari at modernong pagbabago ang ipinakilala nila sa bansa. Sila ang nagpabago sa iba't ibang aspekto ng pamumuhay ng bawat Pilipino. Ito ang sistema ng edukasyon, pamamahala, transportasyon, komunikasyon, kalusugan at iba pa.

Sa araling ito, ikaw ay inaasahang matatalakay ang resulta ng pananakop ng mga Amerikano, masusuri ang mga pagbabagong naganap sa pananakop ng mga Amerikano, at mapahalagahan ang pagkakaiba ng sistema ng edukasyon sa panahon ng mga Amerikano sa kasalukuyan.

Sa kasalukuyan, nakararanas ang buong mundo ng pandemya ng Covid-19. Ayon sa Department of Health (DOH), ang corona virus ay pamilya ng mga virus na nagdudulot ng iba't ibang klaseng sakit, mula sa karaniwang ubo't sipon hanggang sa mas malulubhang impeksyon tulad ng MERS-CoV at SARS-CoV.

Dahil sa pandemya, nagkaroon ng pagbabago ng pamamaraan ng pag-aaral. Ikumpara ang sistema ng edukasyon noong panahon ng mga Amerikano sa kasalukuyang panahon?

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Isulat ang titik ng tamang sagot sa sagutang papel.

1. Pamahalaang ipinamana ng mga Amerikano sa bansa.
a. sibil   b. militar   c. demokrasya   d. monarkiya
2. Tawag sa mga gurong pumalit sa mga sundalong Amerikano.
a. Thomasites   b. Thromasites   c. Tomasites   d. Thomas
3. Batas na inilabas na siyang nagtatag ng libreng edukasyon.
a. Batas Blg. 74   b. Batas Blg. 95   c. Batas Blg 47   d. Batas Blg. 59
4. Naitatag ng mga Amerikano ang Lupon ng Kalusugang Pampubliko noong _____
a. 1902   b. 1901   c. 1903   d. 1905
5. Wikang ginamit sa pagtuturo sa lahat ng antas sa bansa.
a. Tagalog   b. Espanyol   c. Filipino   d. Ingles

Resulta ng Pananakop ng mga Amerikano sa Pilipinas

Patakarang Pampulitika ng mga Amerikano

Sa panahon ng pamamahala ng mga Amerikano sa bansa, nabigyan ng pagkakataon ang mga Pilipino na magsanay upang pangasiwaan ang bansa. Dito napatunayan nila ang pagiging tapat sa kanilang adhikain ng kalayaan at demokrasya. Binigyang-diin nila ang pamahalaang demokrasya na nagging pamana nila sa bansa.

Pagbabago sa Edukasyon

Ang edukasyon ang itinuturing na pinakamalaking ambag ng mga Amerikano sa bansa dala ng pagbibigay nila ng pagkakataon sa lahat ng Pilipino na makapag-aral nang libre. Nagtatag ng libreng edukasyon para sa elementarya ang mga Amerikano noong 1901 alinsunod sa Batas Bilang 74. Ang **National Council of Education** ay naitatag upang magpayo at gumabay sa pamahalaan ukol sa pagpapabuti at pagreporma sa Sistema ng edukasyon. Napagtuunan din ng pansin ng pamahalaan ang lahat ng antas ng edukasyon sa pampubliko at pribadong paaralan. Ingles ang naging wika sa pagtuturo sa lahat ng paaralan sa bansa. Nabigyang-diin din ng edukasyon ang pagtuturo ng bokasyonal, character education, pagpapaabot sa kultura ng mga Amerikano at inalis ang sapilitang pag-aaral ng relihiyon sa mga paaralan. Dahil dito, natuto ang mga Pilipinong magsalita ng wikang Ingles, magbihis ng gaya ng mga Amerikano, kumain ng mga pagkaing Amerikano, at higit sa lahat ay mag-isip na gaya ng mga Amerikano. Ang mga sundalong Amerikano ang unang naging guro sa Pilipinas na pinalitan ng mga gurong Amerikano na tinawag na Thomasites dahil sa sinakyan nilang barkong S.S Thomas papuntang Pilipinas.

Pagbabago sa Kultura

Dahil sa patakaran sa paggamit ng wikang Ingles, natutunan ng mga manunulat na Pilipino na sumulat ng nobela, maikiling kuwento, tula at dula sa wikang Ingles. Si Zoilo M. Galang ang nakapagsulat ng unang nobela sa

Ingles. Ang mga Pilipino ay nagkaroon din ng bagong libangan dahil sa mga pelikulang galing sa Hollywood na kung saan unti-unti itong pumatay sa mga sarswela.

Kalusugan

Naitatag ng mga Amerikano noong 1901 ang Lupon ng Kalusugang Pampubliko. Dahil dito naipatayo ang mga klinika at ospital sa bayan. Ang Philippine General Hospital na naitayo noong 1910 ang pinakatanyag na ospital sa bansa. Ang mga sakit na kolera, tuberculosis kolera at iba pang nakahahawang sakit ay nasugpo dahil sa makabagong medisina.

Transportasyon at Komunikasyon

Napabilis ang transportasyon sa bansa nang ipakilala ang mga de- makinang sasakyan, sasakyang pandagat at sasakyang panghimpapawid. Dahil dito, napabilis ang pakikipagkalakalan sa iba't ibang panig ng bansa.

Umunlad rin ang komunikasyon sa bansa nang magkaroon ng telepono noong 1905 at ipinakilala rin ang radyo bilang paraan ng komunikasyon.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Ipaliwanag ang sagot sa mga sumusunod na katanungan. Gawin ito sa sagutang papel.

1. Bakit pinalaganap ng mga Amerikano ang edukasyon sa bansa?
2. Ilarawan ang pagbabago ng sistema ng edukasyon sa bansa.
3. Ano ang epekto ng mga pagbabagong napag-aralan sa pamumuhay ng mga Pilipino?
4. Ipaliwanag ang pagbabago sa transportasyon at komunikasyon sa panahon ng mga Amerikano.
5. Sa inyong paaralan, ano ang pagbabago sa sistema ng edukasyon?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Sumulat ng islogan tungkol sa resulta ng pananakop ng mga Amerikano sa Pilipinas. Isulat ang slogan sa sagutang papel.

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4:

Isulat sa sagutang papel ang tinutukoy ng mga sumusunod.

1. Naitatag upang magpayo at gumabay sa pamahalaan ukol sa pagpapabuti at pagreporma sa sistema ng edukasyon.
2. Unang naging guro sa Pilipinas.
3. Naipakilala noong 1905 na nagpaunlad ng komunikasyon.
4. Naitatag ng mga Amerikano noong 1901.
5. Nakapagsulat ng unang nobela sa wikang Ingles.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5:

Gumuhit ng poster na nagpapakita ng pagpapahalaga sa resulta ng pananakop ng mga Amerikano sa bansa.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6: Gumawa ng tsart tungkol sa pagkakaiba ng sistema ng edukasyon noong panahon ng mga Amerikano sa kasalukuyan na kung saan nakakaranas ng pandemyang Covid-19 ang buong mundo” ng “at ng kasalukuyang panahong apektado ng COVID-19 . Sa gitna ng pandemya, paano mo maipapakita ang pagpapahalaga mo sa edukasyon.

Noon	Ngayon	Pagpapahalaga

A

- Sa pananakop ng mga Amerikano sa Pilipinas, malaki ang naging pagbabago nito sa pamumuhay ng mga Pilipino.
- Natutong pangasiwaan ng mga Pilipino sa bansa at naipakilala ang pamahalaang demokrasya.
- Libreng edukasyon para sa lahat ang isa sa ambag ng mga Amerikano sa bansa.
- Napabilis ang sistema ng transportasyon at komunikasyon sa bansa .

Gawain sa Pagkatuto Bilang 7: Isulat ang ★ kung **T a m a** ang isinasaad ng pangungusap at ✨ kung **Mali**.

1. Hindi nasugpo ang mga sakit na kolera, tuberculosis kolera at iba pang nakahahawang sakit ng makabagong medisina.
2. Napabilis ang pakikipagkalakalan sa iba’t ibang panig ng bansa nang ipakilala ang mga de-makinang sasakyan, sasakyang pandagat at sasakyang panghimpapawid.
3. Ang edukasyon ang itinuturing na pinakamalaking ambag ng mga Amerikano sa bansa.
4. Ang mga Pilipino ay natutong magsalita ng wikang Ingles, magbihis ng gaya ng mga Espanyol.
5. Ang mga Pilipino ay nagkaroon rin ng bagong libangan dahil sa mga pelikulang galing sa Hollywood.

Mga Layunin at Mahahalagang Pangyayari sa Pananakop ng mga Hapones

Aralin

I

Sa nakaraang aralin, tinalakay ang naging resulta ng pananakop ng mga Amerikano sa bansa.

Ang pokus ng araling ito ay ang mga motibo ng mga Hapones sa pagsakop sa bansang Pilipinas at ilalarawan din ang paglusob ng mga Hapones sa Pilipinas. Ang makontrol ang ekonomiya ng bansa ay isa lamang sa mga layunin nila tungo sa hangaring imperyalismo at maipagpatuloy ang adhikaing pagbuo at pagpapalawak ng samahang Greater East Asia Co-Prosperity Sphere.

Sa pamamagitan ng araling ito, matututunan ang nakalipas, kung paano uunawain ang kasalukuyan at kung paano haharapin ang mga hamon ng kinabukasan.

Sa araling ito, inaasahang maipaliliwanag mo ang motibo ng pananakop ng Hapon sa bansa, makagugunita ng mga pangyayari sa panahon ng pananakop ng Hapon sa bansa, at makalilikha ng sanaysay ukol sa motibo ng pananakop ng Hapon sa bansa.

Labanan sa Bataan

Pagsuko sa Corregidor

Death March

Suriin ang mga larawan, ano-ano ang mga pangyayaring ito na naganap sa panahon ng pananakop ng mga Hapones? Bakit nangyari ang mga ito?

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Narito ang ilang paglalarawan patungkol sa mahahalagang pangyayari sa pananakop ng mga Hapones. Isulat sa patlang ang **K** kung nagpapakita ng katotohanan at titik **DK** kung hindi ito nagsasaad ng katotohanan.

_____ 1. Ang pagkontrol sa ekonomiya ng Pilipinas ay isang malaking bahagi ng hangarin nilang imperyalismo.

_____ 2. Sinalakay ng mga Hapones ang Pearl Harbor sa Hawaii noong ika-7 ng Disyembre, 1941.

_____ 3. Ang USAFFE noon ay sapat sa mga eroplano at kagamitang pandigma kaya naman natalo nila ang mga Hapones.

_____ 4. “Araw ng Kataksilan.” ang tawag sa paglusob ng mga Amerikano sa Pearl Harbor.

_____ 5. Idineklara ni MacArthur ay Maynila na “bukas na siyudad”.

Mga Layunin at Mahahalagang Pangyayari sa Pananakop ng mga Hapones

Dahil sa dumaraming bilang ng mga Hapones at lumalaking sektor ng ekonomiya, naghangad silang mapalawak ang kanilang teritoryo sa pamamagitan ng pagsakop ng mga bansa. Isa sa mga bansang nasakop nila ang Pilipinas. Ang pagkontrol sa ekonomiya ng bansa ay isang malaking bahagi upang makamit nila ang malaking hangarin, ang imperyalismo. Kaya naman, noong ika-7 ng Disyembre 1941, pataksil nilang sinalakay ang Pearl Harbor, ang himpilang pandagat at panghimpapawid ng Amerika sa Hawaii na kung saan tinawag ang pangyayaring ito na “Araw ng Kataksilan.” Ito ang naging hudyat ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig.

Ang hukbong sandatahan ng mga Hapon ay unti-unting nasakop ang Pilipinas. Hanggang sa idineklara ni MacArthur na “bukas na siyudad” (Open City) ang Maynila upang iligtas ito sa digmaan.

Samantala, inatasan ni Pangulong Franklin Roosevelt si MacArthur na tumungo sa Australia, ngunit bago siya lumisan ay ipinahayag niya ang “Ako’y Magbabalik” (I shall return).

Labanan sa Bataan

Isa sa mga kilalang pangyayari sa Ikalawang Digmaang Pandaigdig ay ang Labanan sa Bataan. Noong panahong iyon, si Heneral Edward P. King ang naatasang mamuno sa pakikipagdigmaan sa Bataan. Noong Abril 9, 1942, ang kumander ng hukbong Hapon sa pamumuno ni Hen. Masaharu Homa ay sumalakay sa Bataan. Buong tapang at giting na nakipaglaban ang mga USAFFE-Estados Unidos Armed Forces in the Far East laban sa mga Hapones. USAFFE ang tawag sa mga sundalong Pilipino at Amerikano na nakipaglaban sa mga Hapones. Subalit dahil sa matinding kalagayan ng mga kawal (gutom, uhaw, sakit at hirap), sumuko ang mga puwersang USAFFE sa mga Hapon nang panahong iyon sa pangunguna ng Kumander ng Hukbo na si Hen. King. Ang pagsuko na ito ang nagbigay hudyat ng pagbagsak ng Bataan.

Death March

Nang bumagsak ang Bataan, ang mga sumukong sundalo ay pinalakad ng mga Hapones nang walang inumin at pagkain mula Bataan hanggang San Fernando, Pampanga. Ang iba ay napilitang uminom ng tubig mula sa mga kanal na kanilang nadaraan. Maraming sundalo ang nanghina at namatay sa daan. Ang ibang mga sundalong Pilipino at Amerikanong nakaligtas ay isinakay sa tren hanggang San Fernando. Dinala at ikinulong sila sa Kampo O'Donnell sa Capas, Tarlac. Ang pangayaring ito ay nakilala bilang Death March.

Labanan sa Corregidor

Matapos ang pagsuko ng mga USAFFE sa Bataan, nilusob ng puwersang Hapones ang himpilan ng USAFFE sa Corregidor. Ang pagbomba sa nasabing himpilan ang naging dahilan ng pagsuko ni Heneral Jonathan Wainwright at ng iba pang kasapi ng USAFFE noong Mayo 6, 1942.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Sagutan ang mga sumusunod na katanungan.

1. Bakit sinakop ng mga Hapones ang Pilipinas?
2. Bakit tinawag na "Araw ng Kataksilan" ang pagbomba ng mga Hapones sa Pearl Harbor?
3. Bakit nagapi ng mga Hapones ang mga sundalong USAFFE na naging resulta ng pagbagsak ng Bataan at Corregidor?
4. Ilarawan ang mga pangyayari sa Death March?
5. Aling mga pangyayari ang umantig sa iyong puso? Bakit?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Isulat sa sagutang papel ang konseptong hinihingi ng bawat bilang.

1. Himpilang pandagat at panghimpapawid ng Amerika sa Hawaii.
2. Naatasang kumander ng Hukbong USAFFE na namuno sa pakikipagdigmaan sa Bataan.
3. Ang pagbomba sa nasabing himpilan ng Corregidor ang naging dahilan ng pagsuko ni Heneral Jonathan Wainwright noong _____.
4. Dito dinala at ikinulong ang mga sundalong nakaligtas sa Death March.
5. Tawag sa mga sundalong Pilipino at Amerikano na nakipaglaban sa mga Hapones.

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Pagsunud-sunurin ang mga pangyayari upang makabuo ng lagom ng aralin. Isulat ang 1-5 sa sagutang papel.

_____ Noong Abril 9, 1942 sumuko ang mga sundalong USAFFE sa mga Hapones.

_____ Disyembre 7 1941, pataksil na sinalakay ng mga Hapones ang Pearl Harbor sa Hawaii.

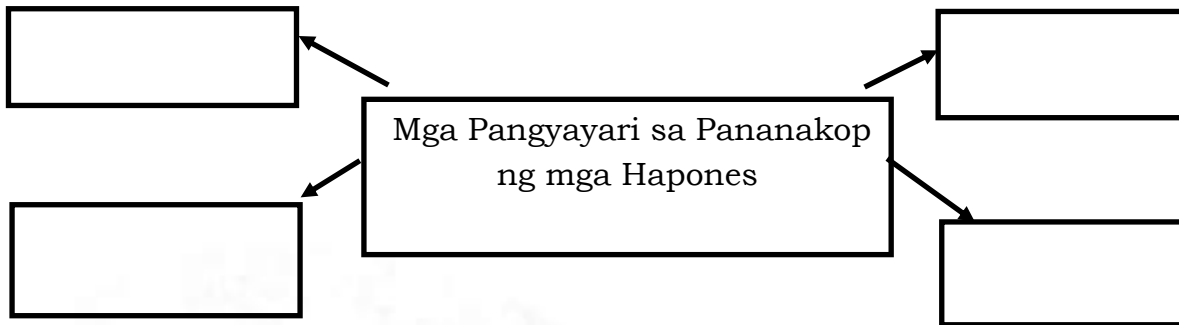
_____ Nilusob ng puwersang Hapones ang himpilan ng USAFFE sa Corregidor

_____ Mayo 6, 1942 bumagsak ang Corregidor

_____ Nagmartsa ang mga sumukong sundalong USAFFE

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Sa pamamagitan ng factstorming web, ilahad ang mga pangyayari sa pananakop ng mga Hapones sa Pilipinas.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6: Kung ikukumpara natin ang pamamahala ng mga Hapon noon sa Pilipinas sa pamamahala ng mga inihalal na pinuno sa ating bayan ngayon, ano ang pagkakaiba nito? Pangatwiran ang iyong sagot sa pamamagitan ng pagsulat ng sanaysay.

A

- Sinakop ng mga Hapones ang Pilipinas upang mapalawak ang kanilang teritoryo
- Ang pagbomba sa Pearl Harbor ang simula ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig.
- Labanan Bataan, Death March, at Labanan sa Corregidor ang mga pangyayaring naganap sa pananakop ng mga Hapones

Gawain sa Pagkatuto Bilang 7: Isulat ang **Tama** kung ang isinasaad ng pangungusap ay tama at **Mali** kung mali.

- _____ 1. Ang Labanan sa Bataan ang naging hudyat ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig.
- _____ 2. Ang kumander ng hukbong Hapon ay si Hen. Masaharu Homa.
- _____ 3. Matapos ang pagsuko ng mga USAFFE sa Bataan, nilusob ng puwersang Hapones ang himpilan ng USAFFE sa Corregidor.
- _____ 4. Ang pagsuko ng mga Hapones ang nagbigay hudyat ng pagbagsak ng Bataan.
- _____ 5. Ang USAFFE noon ay sapat ang kagamitang pandigma.

Patakaran at Resulta ng Pananakop ng mga Hapones

**WEEK
6**

I

Aralin

Sa nakaraang aralin, tinalakay ang mga motibo ng pananakop ng mga Hapon sa Pilipinas. Ang mga Pilipino ay buong giting na ipinamalas ang kanilang pakikipaglaban sa mga mananakop subalit dahil sa kagutuman, uhaw, hira at sakit na naranasan nila at kakulangan sa armas, nagapi sila ng mga Hapon.

Sa araling ito, matutunghayan ang patakaran at epekto ng pananakop ng mga Hapon sa bansa. Sa panahon ng pananakop ng Hapon, hindi naging matiwasay ang buhay ng mga Pilipino. Nakaranas sila ng takot, pangamba at matinding kahirapan sa kabuhayan. Maipakikita sa araling ito kung paano ipinakita ng mga Pilipino ang kanilang pagiging maparaan matugunan lamang ang kagutuman at kahirapan.

Pagkatapos pag-aralan ang araling ito, inaasahan na iyong masusuri ang patakaran at epekto ng pananakop ng mga Hapon sa bansa, maipaliliwanag ang patakaran ng pananakop ng mga Hapon sa bansa, at maiguguhit ang karanasan ng mga Pilipino sa panahon ng pananakop ng mga Hapon.

Salaping ipinagamit ng mga Hapones noong panahon ng digmaan.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Piliin sa kahon ang sagot sa bawat bilang. Isulat sa sagutang papel ang sagot.

Jose P. Laurel	Manuel L. Quezon	Setyembre 4, 1943
Pamahalaang Papet	NADISCO BIBA	Mickey Mouse Money

1. Pangulo ng Republikang Papet.
2. Pamahalaan na kung saan naging tau-tauhan lamang ng mga Hapones ang mga pinuno.
3. Tumulong sa pagbibili at pagbebenta ng pagkaing butil.
4. Namamahala sa pantay-pantay na pamamahagi ng pangunahing bilihin.
5. Salaping pinairal ng mga Hapones sa bansa.

Patakaran at Resulta ng Pananakop ng mga Hapones

Taong 1943, ang Kapisanan ng Paglilingkod sa Bagong Pilipinas (KALIBAPI) ay pinaghanda tungkol sa Komisyong mamamahala sa kalayaan. Ang napiling pangulo ay si Jose P. Laurel at sina Benigno Aquino, Sr. at Ramon Avanceña ang mga pangalawang pangulo. Noong Setyembre 4, 1943, inihanda at niratipika ng Komisyon ang Konstitusyon 1943. Si Jose P. Laurel ang nahirang na pangulo ng republika. Dahil tau-tauhan lamang ng mga Hapon ang mga namuno rito, tinawag ang pamahalaan na Pamahalaang Papet (puppet) sa Ikalawang Republika ng Pilipinas.

Suliraning Pangkabuhayan

Dumanas ang mga mamayang Pilipino ng paghihirap bunga ng mga patakarang Hapones. Dahil sa pagkasira ng sakahan at taniman, lumiit ang produksiyon ng bigas at anumang kaunting naaani ay kinukuha ng mga Hapones para sa pagkain ng kanilang mga tauhan. Nagkaroon ng kakulangan sa pagkain, at iba pang pangunahing pangangailangan na inaangkat pa sa ibang bansa. Kaya naman nakaranas ng **war economy** ang bansa. Upang mailigtas ang mamamayan sa malawakang kagutuman, hinikayat ang mga Pilipino na magtanim ng gulay. Bunga nito, lalong pinag-ibayo ang produksiyon ng pagkain.

Tugon sa Kahirapan

Upang mabawasan ang kahirapan, gumawa ng paraan ang mga Pilipino. Kahit mayroong nagsamantala, naging positibo ang mga Pilipino sa pagharap sa pangkalahatang suliranin.

Karamihan sa mga Pilipino pumasok sa negosyong *buy-and-sell* upang kumita. Sinimulan din ang pagtanim ng mga gulay sa mga lupang maaaring mapagtaniman upang makatulong sa kakapusan sa pagkain na nakatugon sa kahirapan.

Inilunsad ng pamahalaan ang Bigasang Bayan (BIBA) upang matugunan ang kahirapan. Ito ang tumulong sa pagbibili ng at pagbebenta ng pagkaing butil. Naitatag din sa panahong ito ang National Distribution Cooperation (NADISCO) na namamahala sa pantay-pantay na pamamahagi ng pangunahing bilihin.

Salaping ‘Mickey Mouse’

Noong Enero 3, 1942, nagpalabas ang mga Hapones ng mga salaping papel na ipinagamit sa mga mamamayan na tinawag na **“Mickey Mouse Money”**. Ngunit ang salaping pinairal ay walang pananda na may katumbas itong ginto o pilak at maaaring ipambili. Napilitang gamitin ito ng mamamayan sapagkat nagbabala umano ang mga Hapones na parurusahan ang sinumang hindi gagamit ng salaping ito.

Sa patuloy na pagtaas ng presyo ng mga bilihin, kinakailangang magdala ng bayong-bayong na salapi sa pamimili ng mga mamamayan sapagkat halos wala itong halaga. Nagmistulang laruang salapi ang mga ito.

Pagbabago sa Kultura

Marami ang nawalan ng trabaho dahil ipinasara at ipinatigil ng mga Hapones ang sinehan at mga pahayagang nagsusulat sa wikang Ingles.

Tinangka rin ng mga Hapones na hubugin ang mga Pilipino tungkol sa kultura ayon sa kanilang kagustuhan.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Ipaliwanag ang sumusunod. Isulat sa sagutang papel ang mga sagot.

1. Bakit tinawag na Pamahalaang Papet ang Ikawalawang Republika ng Pilipinas?
2. Paano namuhay ang mga Pilipino noong panahon ng digmaan?
3. Nakaapekto ba sa ekonomiya ng bansa ang pag-imprenta ng Mickey Mouse Money? Paano?
4. Bakit nakaranas ng kahirapan at kagutuman ang mga Pilipino?
5. Noong panahon ng mga Hapon, nakaranas ng kagutuman ang mga Pilipino, sa panahon ngayong nakaranas ng pandemya ng Covid-19 ang bansa at ipinatupad ang Community quarantine sa iba’t ibang panig ng bansa, nakaranas din ba ng kagutuman ang mga Pilipino?
6. Ano-anong mga paraan o programa ang ginawa ng kasulukuyang administrasyon upang matugunan ang kahirapan at kagutuman sa bansa?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Gumuhit ng poster na nagpapakita kung paano hinarap ng mga Pilipino ang kahirapan at kagutuman noong panahon ng mga Hapon.

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Suriing mabuti ang mga pangungusap. Isulat ang **T** kung tama, kung mali, isulat ang **M**.

1. Marami ang nawalan ng trabaho dahil ipinasara at ipinatigil ng mga Hapones ang sinehan at mga pahayagan.
2. Nagmistulang laruang salapi ang Mickey Mouse Money.
3. Nakaranas ng **war economy** ang bansa dahil sa kakulangan sa pera.
4. Karamihan sa mga Pilipino ay pumasok sa negosyong *buy-and-sell* upang kumita.
5. Dumanas ang mga mamamayang Pilipino ng kaginhawaan sa panahon ng mga Hapones.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Sumulat ng tula na nagpapakita ng pagpapahalaga sa pagiging maparaan ng mga Pilipino sa pananakop ng mga Hapones.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6: Kapanayamin ang mga magulang, mga lola at lolo o nakatatandang kapatid tungkol sa naging resulta ng pananakop ng mga Hapones sa bansa. Pagsamahin ang ideya mo base sa iyong natutunan sa aralin at ng kanilang ideya. Isulat ang pinagsamang ideya sa sagutang papel.

A

Gawain sa Pagkatuto Bilang 7: Piliin ang titik ng tamang sagot. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

1. Pamahalaan na kung saan naging tau-tauhan lamang ng mga Hapones ang mga pinuno.
a. Papet   b. demokrasya   c. monarkiya   d. wala sa nabaggit
2. Inilunsad ng pamahalaan na tumulong sa pagbibili at pagbebenta ng pagkaing butil.
a. KALIBAPI   b. NADISCO   c. BIBA   d. Papet
3. Namamahala sa pantay-pantay na pamamahagi ng pangunahing bilihan.
a. KALIBAPI   b. NADISCO   c. BIBA   d. Papet
4. Ang Pilipinas ay naging isang Puppet Republic sa panahon ng mga Hapones. Ano ang naging bunga nito sa bansa at sa mga Pilipino?
a. Naging maunlad ang buhay ng mga Pilipino.
b. Naging huwaran ang mga Pilipino sa ibang bansa.
c. Nakatulong ito sa paglago sa ekonomiya ng bansa.
d. Naging sunud-sunuran ang mga pinunong Pilipino at namuhay na may takot.
5. Anong uri ng ekonomiya ang nagbunsod sa matinding kahirapan sa kabuhayan ng mga Pilipino sa panahon ng mga Hapones?
a. War economy
b. Home economy
c. Survival economy
d. Philippine economy

Mga Paraan ng Pakikipaglaban ng mga Pilipino para sa Kalayaan Laban sa Hapon

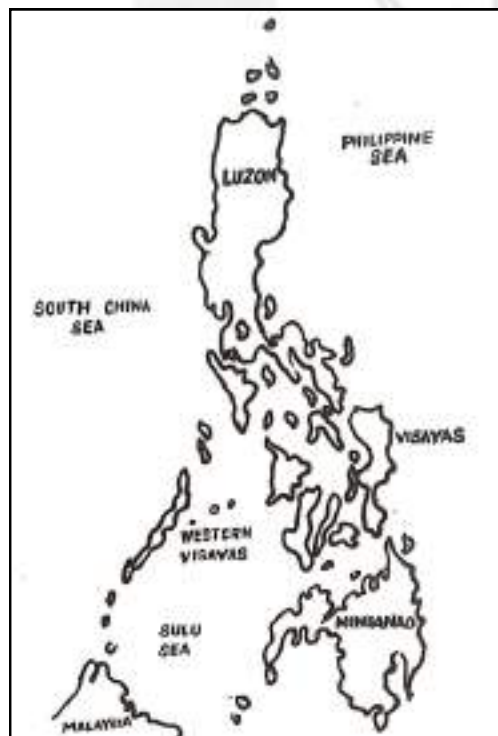
I

Aralin

Dahil sa digmaang naganap sa panahon ng mga Hapon, nanaig ang takot sa mga Pilipino. Naging mahina ang kalakalan at industriya. Napabayaang ang pagsasaka. Nasabak sa kahirapan at kagutuman ang mga Pilipino. Sa kabila nito, sila ay naging maparaan at malikhain. Natuto silang magtanim ng mga gulay at mag buy-and-sell upang kumita, matugunan ang kagutuman at kahirapan.

Ang naranasang kahirapan ng mga Pilipino ang lalong nagpasidhi ng kanilang kamalayan upang ipaglaban ang kalayaan. Maraming mga Pilipino at Amerikano ang nagpasiyang namundok. Nagtatag sila ng mga kilusan na pinamunuan ng mga USAFEE at mga sibilyan at ipinagpatuloy ang pakikibaka laban sa mga Hapon.

Sa pagkakataong ito, inaasahang masusuri mo ang mga paraan ng pakikipaglaban ng mga Pilipino para sa kalayaan ng bansa laban sa Hapon, maipaliliwanag Kilusang gerilya at HUKBALAHAP, at nakasusulat ng sanaysay na nagpapakita ng pagpapahalaga sa mga paaran na ginawa ng mga Pilipino sa pakikipaglaban.

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Sa kasalukuyan, may digmaan pa bang nagaganap sa iba't ibang panig ng bansa? Saan-saan ang mga ito? Sa palagay mo, bakit nila ito ginagawa?

Pagtatatag ng Kilusang Gerilya

Sa panahon ng mga Hapones nakaranas ang maraming Pilipino ng kahirapan at kalupitan. Dahil sa karanasang ito, marami sa mga Pilipino ang buong giting na ipinaglaban ang kalayaan, kaya naman ang mga USAFFE na nakaligtas sa kamay ng mga Hapones ay piniling mamundok at sumama sa kilusang gerilya. May mga ibang Pilipino rin na pumanig sa mga Hapones at tinawag silang MAKAPILI.

Ang anumang impormasyon na nakukuha ng mga gerilya sa pakikisalamuha sa mga kalaban ay ipinaalam nila ito sa mga Amerikano.

Ang mga kasapi ng kilusan ay mga pari, guro mag-aaral, mga opisyal at sundalong Pilipino. Binuo ang kilusan upang mawakasan ang pananakop ng mga Hapones sa bansa. Kinakatakutan ng mga Pilipino ang kempei-tai, ang pulisyang militar ng mga Hapones. Ang mga nadadakip na gerilyang Pilipino ay ikinulong, pinarurusahan at pinatay sa Fort Santigao.

Upang hindi sila matunton ng mga Hapones, naglagi ang mga gerilya sa mga kabundukan, malalayong pook, at kagubatan. Ang mga nasa lungsod at bayan ang naghahatid ng balita sa mga gerilya na nagtatago sa mga nasabing lugar.

Marunong magtago ang mga gerilya kaya naman mahirap silang hulihin. Kapag sinasalakay nila ang mga garison ng mga Hapones ay bigla na lamang silang lumilitaw. Sinamsam nila ang mga armas ng kalaban at ginamit ito sa pakikipaglaban sa mga Hapones.

HUKBALAHAP

Ang Hukbong Bayan Laban sa Hapon (HUKBALAHAP) ay isang kilusang itinatag upang labanan ang mga Hapones. Ang kilusang ito ay pinamumunuan ni Luis Taruc. Mga magsasaka sa Gitnang Luzon at Katimugang Luzon ang karamihan sa mga kasapi nito.

Labis ang galit ng mga kasapi ng HUKBALAHAP sa mga Hapones. Sinisira nila ang mga pampamahalaang gusaling itinayo ng mga Hapones. Dahil dito, labis na nabahala ang mga Hapones sa mga pagkilos ng HUKBALAHAP.

Malaki ang naging ambag ng mga kilusang ito sa pakikipaglaban sa mga Hapones. Napigilan ang mabilis na pagsakop ng mga Hapones sa pamamagitan ng pakikipagdigmaan.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Ipaliwanag ang sumusunod. Isulat ang makabuluhang sagot sa sagutang papel.

1. Ano ang itinatag ng mga Pilipino upang labanan ang mga Hapones?
2. Sino ang namuno sa HUKBALAHAP?
3. Bakit binuo ng mga Pilipino ang mga kilusan?
4. Paano ipinamalas ng mga Pilipino ang pagpapahalaga sa kalayaan?
5. Naging matagumpay ba ang mga Pilipino sa pakikipaglaban sa mga Hapones? Pangatwiranan?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Paano mo maipamamalas ang pagpapahalaga sa mga nagawa ng mga Pilipino na ipaglaban ang kalayaan laban sa mga Hapones? Ipaliwanag ang iyong sagot sa pamamagitan ng pagguhit ng poster.

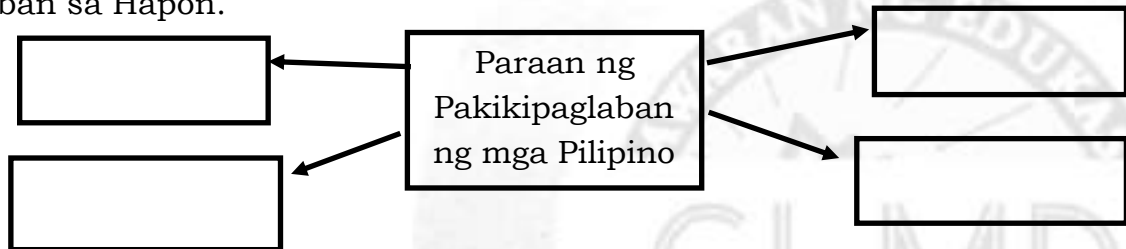

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Punan ng tamang sagot ang mga patlang.

1. Ang mga USAFFE na nakaligtas sa kamay ng mga Hapones ay piniling mamundok at sumama sa _____.
2. Ang mga Pilipino na pumanig sa mga Hapones ay tinawag na _____.
3. Ang mga nadadakip na gerilyang Pilipino ay ikinulong, pinarurusahan at pinatay sa _____.
4. Ang _____ ay isang kilusang itinatag upang labanan ang mga Hapones.
5. Ang tawag sa mga ang pulisyang militar ng mga Hapones ay _____.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Ipakita sa pamamagitan ng factstorming web ang mga paraan ng pakikipaglaban ng mga Pilipino para sa kalayaan laban sa Hapon.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6: Ano-anong mga aral ang natutuhan ng mga Pilipino noong panahon ng mga Hapones? Bilang isang mag-aaral, paano mo maipamamalas ang pagpapahalaga sa mga paraan na ginawa ng mga Pilipino sa pakikipaglaban? Sumulat ng sanaysay tungkol dito.

A

- Lumaganap ang kilusang gerilya lalo na ang HUKABALAHAP na pinamunuan ni Luis Taruc.
- Naglagi ang mga gerilya sa mga kabundukan, malalayong pook, at kagubatan
- Malaki ang naging ambag ng mga kilusan sa upang makamit ang kalayaan.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 7: Isulat ang **Tama** kung tama ang pahayag at **Mali** kung mali.

1. Si Jose Banal ang pinuno ng HUKBALAHAP na namuno sa paglaban sa mga Hapones.
2. Pinlano ng mga HUK ang pagpapabagsak sa pamahalaan ng mga Hapon sa Pilipinas.
3. Napigilan ang mabilis na pagsakop ng mga Hapones sa pamamagitan ng pakikipagdigmaan.
4. Kinakatakutan ng mga Pilipino ang kempei-tai.
5. Naging kakampi ng mga Hapones ang mga gerilya.

Iba't ibang Paraan ng Pagmamahal sa Bayan ng mga Pilipino sa Panahon ng Digmaan

Aralin

I

Sa nakalipas na aralin, natalakay ang pakikipaglaban ng mga Pilipino sa mga Hapon. Ang mga sundalong USAFFE na hindi nasawi o nadakip at tumangging sumuko ay mas piniling mamundok, nagtatag ng kilusan at buong giting na nakipagdigmaan sa mga Hapones.

Matutunghayan sa araling ito ang mga paraan ng pakikipagdigmaan ng mga Pilipino para makamit ang kalayaan. Ipinamalas ng mga Pilipino ang katangi-tanging pag-uugali kagaya ng katapangan, pagmamahal sa bayan at kabayanihan.

Ang araling ito ay inaasahang tutulong sa iyo upang matukoy ang iba't ibang paraan ng pagmamahal sa bayan na ipinamalas ng mga Pilipino sa panahon ng digmaan, maipaliliwanag ang kabayanihan ng mga Pilipino, at nakaguguhit ng poster na nagpapakita ng kabayanihan at katapangan ni Josefa Llanes-Escoda.

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Ano ang napansin mo sa larawan? Ano sa palagay mo ang katangiang ipinapakita ng mga nasa larawan? Pangatwiran mo ang iyong sagot.

Iba't ibang Paraan ng Pagmamahal sa Bayan na Ipinamalas ng mga Pilipino sa Panahon ng Digmaan

Maliban sa mga gerilya at Huk, maraming ring mga Pilipino ang nagpamalas ng kabayanihan sa panahon ng digmaan. May mga Pilipino ring nagbuwis ng kanilang buhay alang-alang sa pagmamahal sa bayan.

Malaki ang ginampanan ng mga sibilyan sa pakikibaka laban sa mga Hapones. Sila ay nakibaka sa pamamagitan ng pagiging espiya laban sa

mga Hapones. Kinupkop, ginamot at pinapakain nila ng lihim ang mga sugatang gerilya. Ginamit naman ng mga kababaihan ang kanilang kagandahan upang linlangin ang mga Hapones. Ang mga kabataan ang naging tagapagdala ng armas at mensahe maipagpatuloy lamang ang operasyon ng samahan. Upang matustusan ang mga pangangailangan ng mga kasapi ng gerilya tumulong ang iba pang sibilyan sa pamamagitan ng paglalaan ng tulong materyal at pinansyal.

Iba't iba man ang ipinamalas na kagitingan, kabayanihan, katapangan at masidhing pagmamahal sa bayan sa panahon ng digmaan, maituturing na napakalaki ang naging ambag ng bawat isa makamit lamang ang kalayaan. Hindi pumayag ang mga Pilipino na patuloy na yurakan ng mga Hapones ang kanilang dangal ng walang kalaban laban. Hindi naging sagabal ang kakulangan nila sa armas at kagamitang pandigma maisulong lamang ang kanilang karapatan.

Sa pagbabalik ni Hen. Douglas MacArthur, sumugod ang mga Amerikano sa iba't ibang panig ng bansa hanggang sa nagapi ang mga Hapones at sumuko sila sa mga Amerikano. Sa panahong ito, muling itinatag ang Pamahalaang Komonwelt.

Mga Kilalang Bayani na Nagpamalas ng Pagmamahal sa Bayan

Josefa Llanes-Escoda

Hindi naging hadlang kay Josefa Llanes-Escoda ang pagiging babae upang maipakita niya ang pagmamalasakit sa bayan. Lumahok siya sa digmaan laban sa mga Hapones.

Kilala siya bilang tagapagtaguyod ng karapatang pangkababaihan sa Pilipinas. Itinatag niya ang mga *Babaeng Iskawt sa Pilipinas*. Binuo rin niya noong Mayo 26, 1940 ang *Pambansang Federasyon ng mga Samahan ng Kababaihan*.

Kasama ang kanyang asawa at ibang kababaihan tinulungan nila ang mga sundalong Pilipino na sumuko at nagmartsa patungong Capas, Tarlac. Tinulungan nila ang mga sundalong Pilipino sa pamamagitan ng pagbibigay pagtatahi ng mga isusuot nila, binigyan ng pagkain, damit, at gamot.

Napag-alaman ng mga Hapones ang pagtulong na ginawa sa mga sugatang sundalo. Dahil dito, hinuli siya at ang kanyang asawa at ikinulong sa Fort Santiago. Kahit nasa bilangguan na siya, patuloy pa rin ang pagtulong niya. Ang anumang tulong na ipinadala ng mga kamag-anak ni Escoda ay ibinahagi rin niya sa mga kasama niya sa bilangguan. Binawian siya ng buhay sa bilangguan noong Enero 1945.

Jose Abad Santos

Nagpakita ng kakaibang pagmamahal sa bayan si Jose Abad Santos sa panahon ng mga Hapon. Iba't iba ang naging katungkulan niya sa mga sangay ng pamahalaan. Siya ay naging kalihim ng *Kagawaran ng Katarungan*, at punong hukom ng *Kataas-taasang Hukuman*.

Ginampanan niya ang tungkulin ng Pangulo nang ilikas si Pangulong Manuel L. Quezon upang hindi madakip ng mga Hapones. Nang magtungo siya sa Cebu, hinuli siya at pinilit na talikuran ang mga Amerikano. Ipinakulong siya sa Lanao dahil pilit niyang sinalungat ang mga Hapones. Tumanggi siyang manumpa ng katapatan sa bansang Hapon, o

makipagtulungan sa pamahalaan kaya ang naging hatol sa kanya ay pagbaril. Ibinuwis niya ang kanyang buhay para sa bayan.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Sagutin ang mga sumusunod na katanungan.

Isulat ang sagot sa sagutang papel.

1. Paano ipinamalas nina Josefa Llanes-Escoda at Jose Abad Santos ang kanilang pagmamahal sa bayan?
2. Paano ipinamalas ng mga sibilyan ang kanilang kagitingin sa panahon ng mga Hapon?
3. Ano-anong mga katangian ang ipinakita ng mga Pilipino sa gitna ng pakikibaka ng HUKBALAHAP upang makamit ang kalayaan?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Paano mo maipapakita ang iyong pagpapahalaga sa kabayanihan ng mga Pilipino sa panahon ng mga Hapones. Ipakita ito sa pamamagitan ng pagsulat ng slogan.

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Isulat sa sagutang ang **W** kung wasto ang isinasaad ng pangungusap at **DW** kung ito ay di-wasto.

1. Ginamit ng mga kababaihan ang kanilang katalinuhan upang linlangin ang mga Hapones.
2. Ang mga sibilyan ay nakibaka sa pamamagitan ng pagiging espiya laban sa mga Hapones.
3. Hindi naging sagabal ang kakulangan nila sa armas at kagamitang pandigma maisulong lamang ang kanilang karapatan.
4. Binawian ng buhay si Josefa Llanes-Escoda ng sa bilangguan noong Enero 1948.
5. Ipinakulong si Jose Abad Santos sa Lanao dahil pilit niyang sinalungat ang mga Hapones.

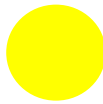
Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Gumuhit ng poster na nagpapakita ng katapangan ni Josefa Llanes Escoda at iba pang mga Pilipino na nagbuwis ng buhay para sa bayan.

A

- Nagsikap ang maraming Pilipino upang makamit ang kalayaan.
- Nagpamalas ng kabayanihan ang karamihang Pilipino laban sa mga Hapones.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6: Isulat ang tinutukoy ng bawat pangungusap.

1. Hindi naging hadlang ang pagiging babae upang ipakita ang pagmamalasakit sa bayan.
2. Ikinulong siya sa Lanao.
3. Tinupad niya ang pangakong bumalik sa Pilipinas.
4. Sila ay nagsilbing espiya laban sa mga Hapon.
5. Si Jose Abad Santos ay naging kalihim ng _____.

Susi sa Pagwawasto

Aralin 1

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1

1. c
2. a
3. a
4. b
5. d

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4

1. Pamahalaang Militar
2. Batas Rekonsensasyon
3. Patakarang Kooptasyon
4. Susog Spooner
5. Batas Sedisyon

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5

- 1-2. Pamahalaang Sibil, pamahalaang militar
- 3-5. Heneral Wesley Merritt, Heneral Elwell Otis, Heneral Arthur MacAr-
- 6-7. Pasipikasyon, Kooptasyon
- 8-10. Batas Sedisyon, Batas Rekon-

Gawain sa Pagkatuto Bilang 7

1. William McKinley
2. William Howard Taft
3. Batas sa Watawat
4. 3 taon
5. Pasipikasyon

Aralin 4

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1

1. c
2. a
3. a
4. b
5. d

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4

1. National Council of Education
2. sundalong Amerikano
3. telepono
4. lupon ng kalusugan
5. Zolio M. Galang

Gawain sa Pagkatuto Bilang 7

1. ★
2. ★
3. ★
4. ★
5. ★

Aralin 2

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2

1. Batas Tydings-McDuffie
2. Claro M. Recto
3. Woodrow Wilson
4. 12 misyon
5. Manuel L. Quezon

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3

1. Tama
2. Tama
3. Mali
4. Mali
5. Tama

Gawain sa Pagkatuto Bilang 7

1. b
2. B
3. A
4. B
5. A

Aralin 5

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1

1. K
2. K
3. DK
4. DK
5. K

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3

1. Pearl Harbor
2. Heneral Edward P. King
3. Mayo 6, 1942
4. sa Kampong O'Donnell
5. USARFFE

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4

- 1, 4, 5, 3
- 2, 1, 4, 5, 3

Gawain sa Pagkatuto Bilang 7

1. Mali
2. Tama
3. Tama
4. Mali
5. Mali

Aralin 7

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4

1. kilusang gerilya
2. MAKAPILI
3. Fort Santiago
4. KUKBALAHAP
5. kempet-tai

Gawain sa Pagkatuto Bilang 7

1. Mali
2. Tama
3. Tama
4. Tama
5. Mali

Aralin 3

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1

1. sapung taon
2. Batas Tydings-McDuffie
3. Manuel L. Quezon
4. Emilio Aguinaldo
5. Karapatan bumoto

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2

1. O
2. K
3. O
4. K
5. K

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4

1. a
2. c
3. e
4. d
5. f

Gawain sa Pagkatuto Bilang 7

1. c
2. a
3. a
4. a
5. c

Aralin 6

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1

1. Jose P. Laurel
2. Pamahalaang Papet
3. BIBA
4. NADISCO
5. Mickey Mouse Money

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4

1. Tama
2. Tama
3. Mali
4. Tama
5. Mali

Gawain sa Pagkatuto Bilang 7

1. a
2. c
3. B
4. d
5. a

Aralin 8

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4

1. DW
2. W
3. W
4. DW
5. W

Gawain sa Pagkatuto Bilang 7

1. Josefa Llanes-Escoda
2. Jose Abad Santos
3. Douglas McArthur
4. sibilyan
5. Kagawaran ng Katarungan

PIVOT Assessment Card for Learners

Personal na Pagtatása sa Lebel ng Performans para sa Mag-aaral

Pumili ng isa sa mga simbolo sa ibaba na kakatawan sa iyong naging karanasan sa pagsasagawa ng mga gawain. Ilagay ito sa Hanay ng LP o Lebel ng Performans. Basahin ang deskripsiyon bilang gabay sa iyong pagpili.

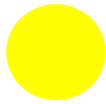
- ★ -Nagawa ko nang mahusay. Hindi ako nahirapan sa pagsagawa nito. Higit na nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.
- ✓ -Nagawa ko nang maayos. Nahirapan ako nang bahagya sa pagsasagawa nito. Nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.
- ? -Hindi ko nagawa o nahirapan ako nang labis sa pagsasagawa nito. Hindi ko naunawaan ang hinihingi sa gawain. Kailangan ko pa ng paglilinaw o dagdag kaalaman upang magawa ko ito nang maayos o mahusay.

Gawain sa Pagkatuto

Week 1	LP	Week 2	LP	Week 3	LP	Week 4	LP
Gawain sa Pagkatuto Blg. 1		Gawain sa Pagkatuto Blg. 1		Gawain sa Pagkatuto Blg. 1		Gawain sa Pagkatuto Blg. 1	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 2		Gawain sa Pagkatuto Blg. 2		Gawain sa Pagkatuto Blg. 2		Gawain sa Pagkatuto Blg. 2	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 3		Gawain sa Pagkatuto Blg. 3		Gawain sa Pagkatuto Blg. 3		Gawain sa Pagkatuto Blg. 3	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 4		Gawain sa Pagkatuto Blg. 4		Gawain sa Pagkatuto Blg. 4		Gawain sa Pagkatuto Blg. 4	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 5		Gawain sa Pagkatuto Blg. 5		Gawain sa Pagkatuto Blg. 5		Gawain sa Pagkatuto Blg. 5	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 6		Gawain sa Pagkatuto Blg. 6		Gawain sa Pagkatuto Blg. 6		Gawain sa Pagkatuto Blg. 6	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 7		Gawain sa Pagkatuto Blg. 7		Gawain sa Pagkatuto Blg. 7		Gawain sa Pagkatuto Blg. 7	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 8		Gawain sa Pagkatuto Blg. 8		Gawain sa Pagkatuto Blg. 8		Gawain sa Pagkatuto Blg. 8	
Week 5	LP	Week 6	LP	Week 7	LP	Week 8	LP
Gawain sa Pagkatuto Blg. 1		Gawain sa Pagkatuto Blg. 1		Gawain sa Pagkatuto Blg. 1		Gawain sa Pagkatuto Blg. 1	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 2		Gawain sa Pagkatuto Blg. 2		Gawain sa Pagkatuto Blg. 2		Gawain sa Pagkatuto Blg. 2	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 3		Gawain sa Pagkatuto Blg. 3		Gawain sa Pagkatuto Blg. 3		Gawain sa Pagkatuto Blg. 3	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 4		Gawain sa Pagkatuto Blg. 4		Gawain sa Pagkatuto Blg. 4		Gawain sa Pagkatuto Blg. 4	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 5		Gawain sa Pagkatuto Blg. 5		Gawain sa Pagkatuto Blg. 5		Gawain sa Pagkatuto Blg. 5	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 6		Gawain sa Pagkatuto Blg. 6		Gawain sa Pagkatuto Blg. 6		Gawain sa Pagkatuto Blg. 6	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 7		Gawain sa Pagkatuto Blg. 7		Gawain sa Pagkatuto Blg. 7		Gawain sa Pagkatuto Blg. 7	
Gawain sa Pagkatuto Blg. 8		Gawain sa Pagkatuto Blg. 8		Gawain sa Pagkatuto Blg. 8		Gawain sa Pagkatuto Blg. 8	

Paalala: Magkaparehong sagot ang ilalagay sa LP o Lebel ng Performans sa mga gawaing nakatakda ng higit sa isang linggo o week. Halimbawa: Ang aralin ay para sa Weeks 1-2, lalagyan ang hanay ng Week 1 at Week 2 ng magkaparehong ★, ✓, ?.

Sanggunian

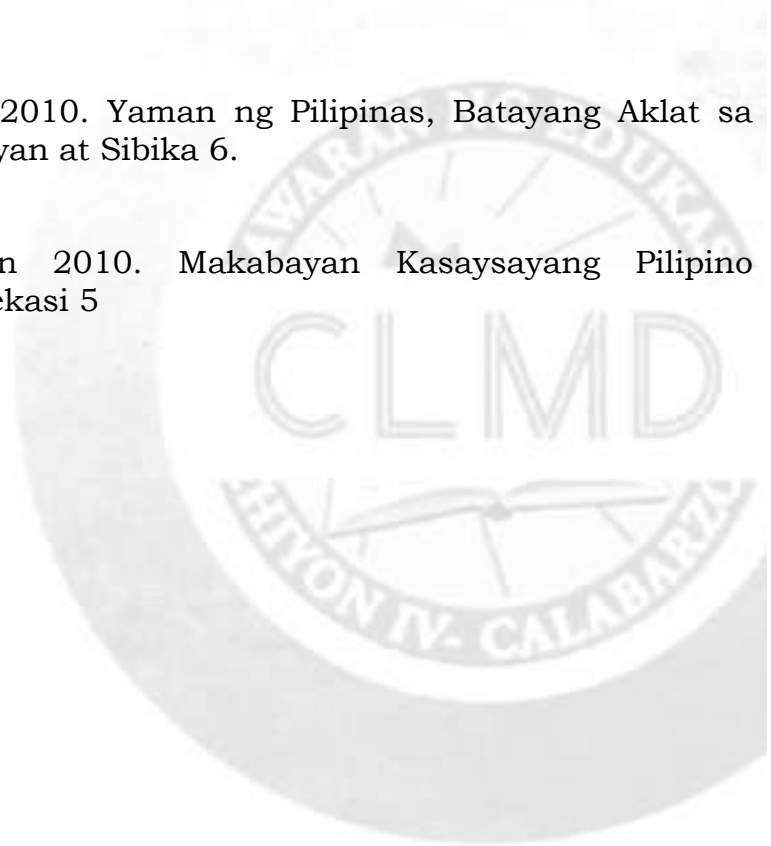

Department of Education 2020. Most Essential Learning Competencies in Araling Panlipunan.

Department of Education. 2020. Revised MELC sa Araling Panlipunan. RM 306, s. 2020 Corrigendum to the Enclosures in Regional Order No. 10, s. 2020, Re: Implementing Guidelines on the Implementation of MELC PIVOT 4A Budget of Work (BOW) in all Learning Areas for Key Stage 1 - 4.

Department of Education 2010. Yaman ng Pilipinas, Batayang Aklat sa Heograpiya, Kasaysayan at Sibika 6.

Department of Education 2010. Makabayan Kasaysayang Pilipino Batayang Aklat sa Hekasi 5

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education Region 4A CALABARZON

Office Address: Gate 2, Karangalan Village, Cainta Rizal

Landline: 02-8682-5773 locals 420/421

Email Address: lrmd.calabarzon@deped.gov.ph

